

ANADOLU İMAM HATİP LİSESİ

HADİS



DİN ÖĞRETİMİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ



DİN ÖĞRETİMİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Neler Öğreneceğiz?

1. Hadis İlminin Konusu ve Önemi
2. Hadis İlminin Diğer İslami İlimler ile İlişkisi
3. Hadis İlminin Temel Kavramları
4. İman ve Salih Amellerle İlgili Hadis Metinleri





DİN ÖĞRETİMİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

➤ **Okuduğumuz bir sözün altında
"Hadis-i Şerif" yazması ne
anlama gelir?**



1. Hadis İlminin Konusu ve Önemi

- Bir Müslüman, hayatını Peygamberimizin (s.a.v.) öğretileri ile şekillendirdiği ölçüde iyi bir Müslüman olur.
- Bu nedenle kadın, erkek her Müslümanın Peygamber Efendimizi yakından tanınması, doğru anlaması çok önemlidir.





DİN ÖĞRETİMİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

HADİS İLMİ VE TEMEL KAVRAMLARI

1. ÜNİTE



Hadis ilmi, Müslüman kimlik ve kişiliğinin oluşmasında ve korunmasında yapıcı bir görev üstlenir.

Hadis ilmi, Peygamber Efendimizi tanımak ve anlamak ile ilgilenen bir ilim dalıdır.

Peygamber Efendimizin sözleri, tutum ve davranışları, güzel ahlakı hadis ilminin başlıca konusudur.



DİN ÖĞRETİMİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

• Hadisleri öğrendikçe Peygamberimizin;

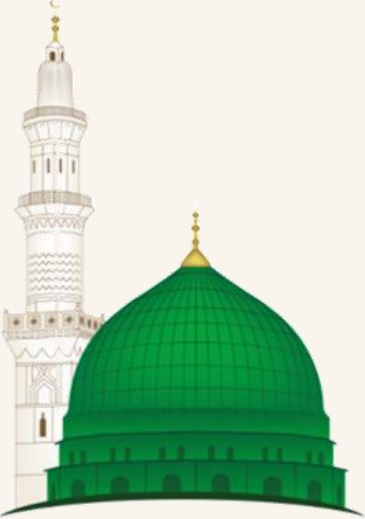
Peygamberimizi daha yakından tanımaya başlarız.

İnanç esasları ile ilgili bize neler anlattığını biliriz.

Ahiret hayatını ondan öğreniriz.

Onun nasıl ibadet ettiğini, nasıl dua ettiğini kavrarız.

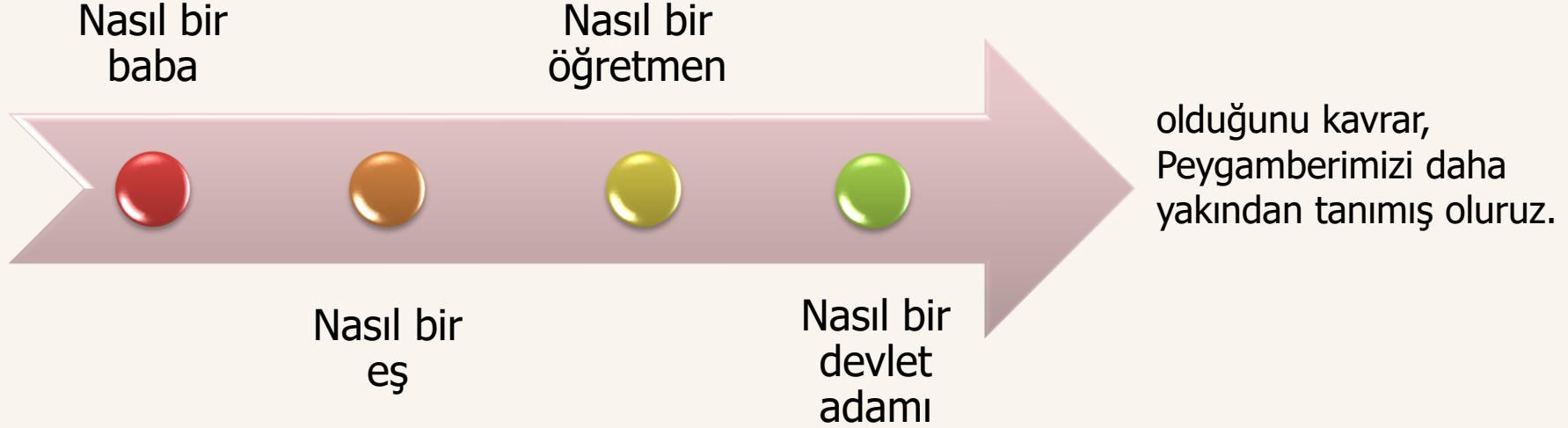
Peygamberimizin neleri sevip nelere kızdığını öğrenmiş oluruz.





DİN ÖĞRETİMİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

- Hadisleri öğrendikçe Peygamberimizin;





DİN ÖĞRETİMİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

HADİS İLMİ VE TEMEL KAVRAMLARI

1. ÜNİTE

- Peygamber Efendimizi örnek almak isteyenler için Allah'ın (c.c.) Resulü ile ilgili doğru bilgi vermeyi amaçlar.

Hadis ilmi;

- Peygamberimizin sözlerini ve yaşama biçimini tespit eder.





DİN ÖĞRETİMİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

HADİS İLMİ VE TEMEL KAVRAMLARI

1. ÜNİTE

Elde edilen bilgileri konularına göre sınıflandırır ve hadis kaynaklarında bir araya getirir.

Böylece Peygamberimizi (s.a.v.) tanımak ve anlamak isteyenler bu kaynaklara başvurmak suretiyle gerekli bilgilere kolayca ulaşır





DİN ÖĞRETİMİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

HADİS İLMİ VE TEMEL KAVRAMLARI

1. ÜNİTE



Hadis kitaplarının namaz bölümlerine başvuranlar, Peygamberimizin nasıl namaz kıldığını bütün incelikleriyle öğrenebilirler.



Hadis kitaplarının tefsir bölümlerini okuyanlar, Peygamber Efendimizin Kur'an-ı Kerim ayetlerini nasıl yorumladığına dair birçok bilgi edinebilirler.



DİN ÖĞRETİMİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

HADİS İLMİ VE TEMEL KAVRAMLARI

1. ÜNİTE

Hadis ilmi;

Peygamber Efendimizi tanımayı ve amaçlayan bir ilimdir.

Peygamberimiz hakkında doğru bilgi edinilmesine büyük özen gösterir.

Peygamberimizin gerçekten söyledikleri ile söylemediği halde o söylemiş gibi gösterilen sözleri birbirinden ayırmayı ilke edinir.

Müslümanların batıl inançlardan ve yanlış uygulamalardan uzaklaştırır.

İnsan düşüncesini ve hayatını hurafelerden arındırmayı sağlar.





DİN ÖĞRETİMİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

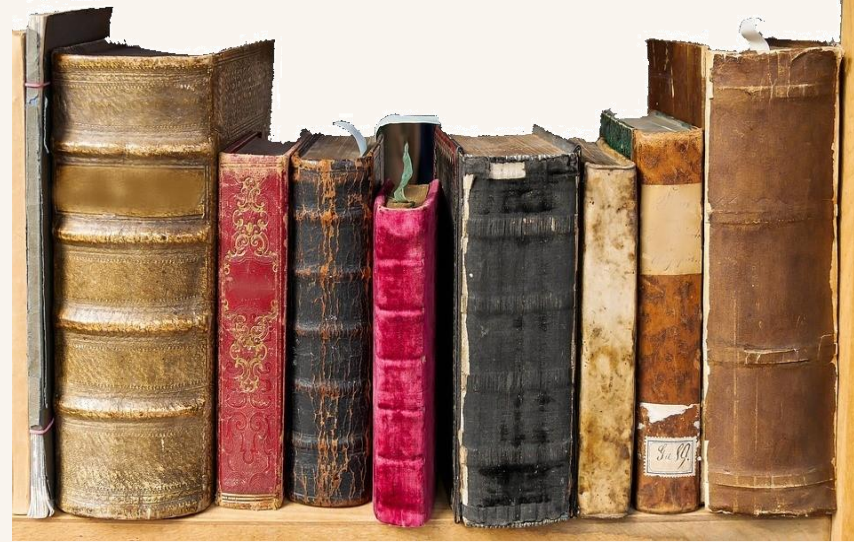
HADİS İLMİ VE TEMEL KAVRAMLARI

1. ÜNİTE

Hadis ilmi

Peygamberimizin sözlerine ve davranışlarına dair bilgileri aktarırken dikkat edilmesi gereken kuralları belirlemiştir.

Bu kurallar ilk olarak Sahabe-i Kirâm tarafından belirlenmeye başlanmıştır.





DİN ÖĞRETİMİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

HADİS İLMİ VE TEMEL KAVRAMLARI

1. ÜNİTE

Hadis ilmi;

Müslüman kimliğinin oluşmasını ve korunmasını sağlar.

Peygamberimizin sözlerine ve davranışlarına dair bilgileri aktarırken dikkat edilmesi gereken kurallar ortaya koyar.

İnsan düşüncesini ve hayatını hurafelerden arındırır.



DİN ÖĞRETİMİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

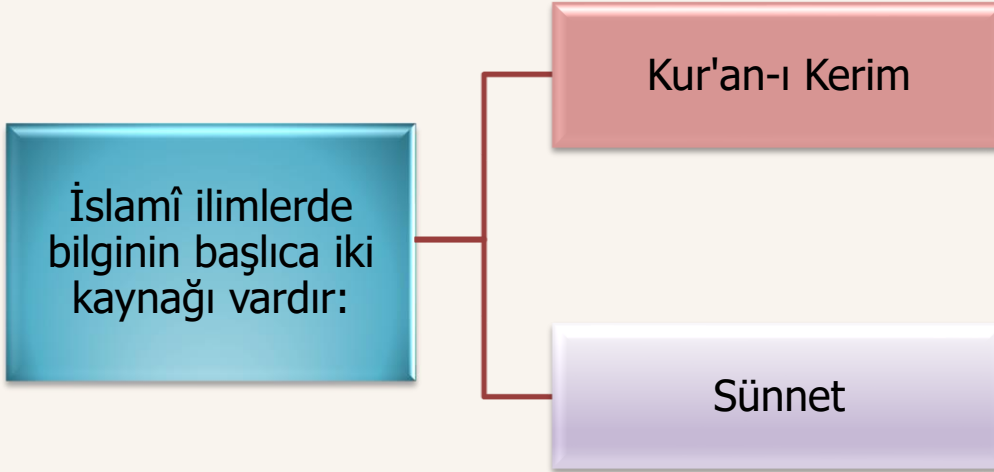
➤ İslam dininin temel kaynakları nelerdir?





DİN ÖĞRETİMİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

2. Hadis İlminin Diğer İslami İlimler ile İlişkisi



Hadis ilmi, diğer İslamî ilimler için kaynak olma özelliği taşıdığı gibi yöntem bakımından da diğer İslamî ilimler üzerinde etkili olmuştur.



DİN ÖĞRETİMİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

HADİS İLMİ VE TEMEL KAVRAMLARI

1. ÜNİTE





DİN ÖĞRETİMİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

HADİS İLMİ VE TEMEL KAVRAMLARI

1. ÜNİTE

Hadis-Tefsir İlişkisi

Allah Teâlâ, Kur'an-ı Kerim'i sevgili Peygamberimiz aracılığıyla bize ulaştırmıştır.

Peygamber Efendimiz bize Kur'an-ı Kerim'i okuyarak öğrettiği gibi aynı zamanda ayetlerin anlamlarını da açıklamıştır.

Kur'an-ı Kerim'in ilk müfessiri Peygamber Efendimizdir.





DİN ÖĞRETİMİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

HADİS İLMİ VE TEMEL KAVRAMLARI

1. ÜNİTE

Hadis-Tefsir İlişkisi

Peygamber Efendimizin sözleriyle ve davranışlarıyla Kur'an-ı Kerim'i nasıl tefsir ettiğini Hadis-i şerifler vasıtasıyla öğrenebiliriz.

Tefsir ve Hadis ilimleri her zaman sıkı bir bilgi alışverişi içinde olmuştur. Nitekim tefsir kitaplarının bir bölümünü rivayet tefsirleri oluşturmaktadır.





DİN ÖĞRETİMİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

HADİS İLMİ VE TEMEL KAVRAMLARI

1. ÜNİTE

Hadis-Fıkıh İlişkisi

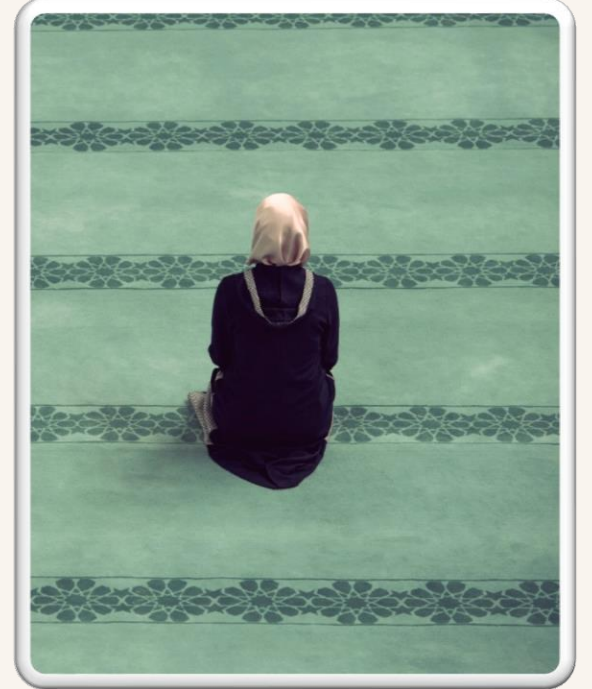
İslam fıkıhında ibadetlerden sosyal hayata varıncaya kadar pek çok hüküm Kur'an ayetlerine ve Peygamberimizin hadislerine dayalı olarak belirlenmiştir.



Kur'an-ı Kerim'de Resulullah'ın "kanun koyucu" olduğu açıkça ifade edilmiştir.



Fıkıh ilmi, Peygamberimizin hayatı ve hadisleri ile doğrudan doğruya ilgilidir.





DİN ÖĞRETİMİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

- **“Allah ve Resulü bir iş hakkında hüküm verdikleri zaman, hiçbir mümin erkek ve hiçbir mümin kadın için kendi işleri konusunda tercih kullanma hakları yoktur. Kim Allah'a ve Resulüne karşı gelirse şüphesiz ki o apaçık bir şekilde sapmıştır.”**

(Ahzâb suresi, 36. ayet)

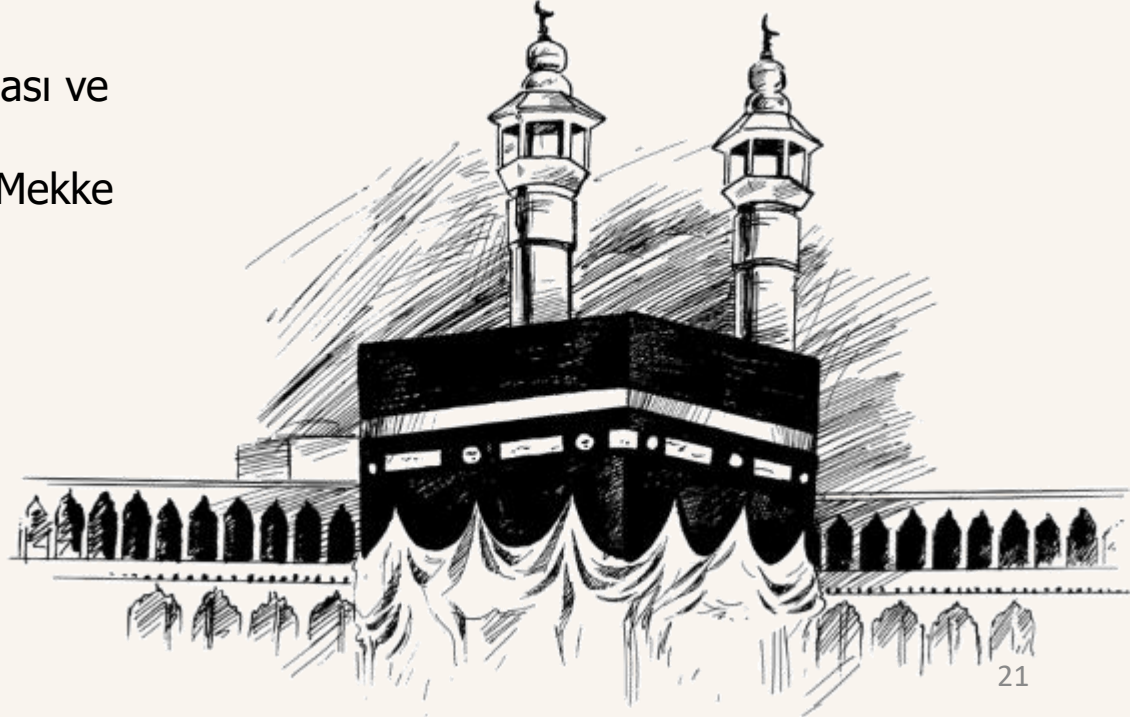




DİN ÖĞRETİMİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Hadis-Akaid ve Kelam İlişkisi

- İslam inanç esaslarının tanıtılması ve savunulmasında Peygamber Efendimizin hayatının özellikle Mekke Dönemi'nin bilinmesi oldukça önemlidir.





DİN ÖĞRETİMİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

HADİS İLMİ VE TEMEL KAVRAMLARI

1. ÜNİTE

Kelam ilminin “kader inancı” gibi bazı tartışmalı konularında Peygamberimizin hadisleri hakem rolünü üstlenmektedir.

Hadis kaynaklarının birçoğunda İman bölümü yer almıştır.

İman ile ilgili konularda çok sayıda hadis delil gösterilmiştir.



DİN ÖĞRETİMİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

HADİS İLMİ VE TEMEL KAVRAMLARI

1. ÜNİTE

Hadis-Siyer İlişkisi

Konu bakımından
hadis ve siyer
ilimleri birbirine çok
yakındır.

Her iki ilim dalının
ortak hedefi,
Peygamber
Efendimizi
tanımaktır.

Siyer ilmi, İslam
tarihinin başlangıcı
ile ilgilidir.

Siyer ve İslam
tarihinde
Peygamber
Efendimizin hayatı
özellikle kronolojik
sırayla incelenir.





DİN ÖĞRETİMİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

HADİS İLMİ VE TEMEL KAVRAMLARI

1. ÜNİTE





DİN ÖĞRETİMİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Hadis-Dil Bilim İlişkisi

Peygamber Efendimiz Arap diline birçok yönden hâkimdi.

Arapçanın farklı lehçelerini bilir, konuşurken edebi bir dil kullanırdı.

Konuşmalarında benzetmelere, örneklere, mecazi ifadelere ve edebî sanatlara yer verirdi.

Hadis-i şeriflerden, Arap dilinin inceliklerine dair pek çok detay öğrenebiliriz.



DİN ÖĞRETİMİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

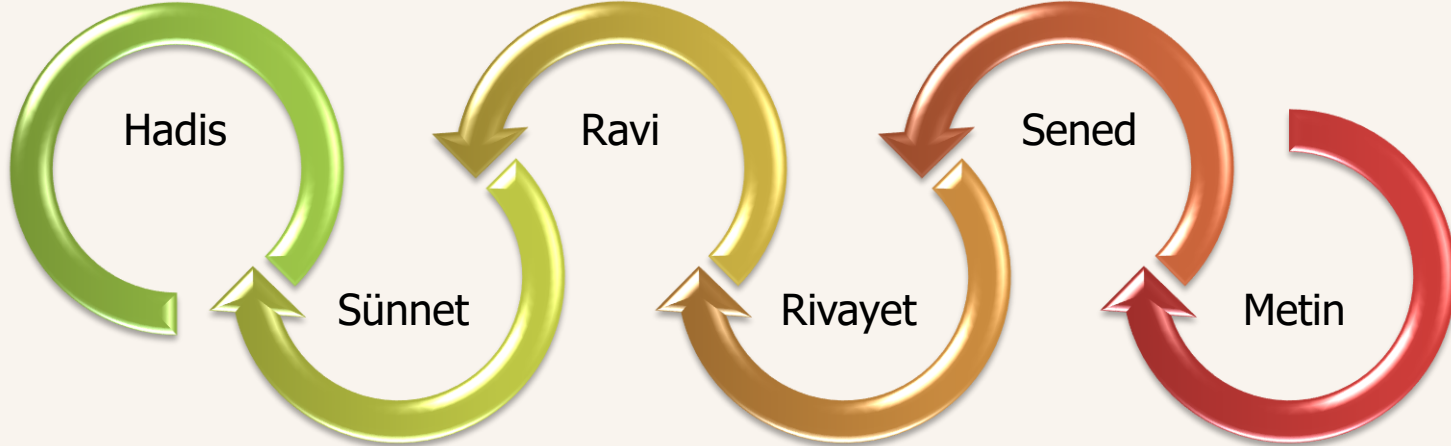
➤ **Peygamber Efendimizi niçin tanımalıyız?**





DİN ÖĞRETİMİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

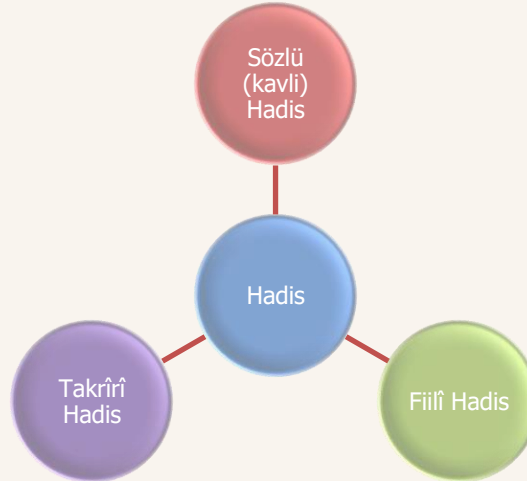
3. Hadis İlminin Temel Kavramları





3.1. Hadis

- **Hadis;** Peygamber Efendimizin sözlerinin, fiillerinin, onaylarının, ahlakının ve fiziksel özelliklerinin anlatıldığı metinlerdir.
- Üç gruba ayrılır:





DİN ÖĞRETİMİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Sözlü (kavli) Hadis

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: ” إِنَّمَا الْأَعْمَالُ بِالنِّيَّاتِ وَإِنَّمَا لِكُلِّ امْرِئٍ مَا نَوَى...“



- Peygamber Efendimizin sözlerinin aktarıldığı hadisler **sözlü (kavli) hadis** denir.
- İnanç esasları, kıyamet alametleri, geçmiş peygamberlerin hayatları, Peygamberimizin duaları, emir ve yasakları, kendisine sorulan sorulara verdiği cevapların hepsi sözlü (kavli) hadise girer.



DİN ÖĞRETİMİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Fiilî Hadis

عَنْ عَائِشَةَ قَالَتْ: "كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا عَمِلَ عَمَلًا أَثَبَّتَهُ"



- Peygamber Efendimizin fiillerinin (davranışlarının) aktarıldığı hadislere **fiilî hadis** denir.
- Sahabiler, Allah'ın Elçisini dikkatle izlemiş, onun ibadet hayatından sosyal hayatına kadar davranışlarının nasıl olduğunu anlatmışlardır.



DİN ÖĞRETİMİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Takrîrî Hadis

- Peygamber Efendimizin onaylarının aktarıldığı hadislerle **takrîrî hadis** denir.
- Takrîrî hadisler aslında Peygamberimizin söylediği ifadeler olmayıp çevresindeki Müslümanların söz ve davranışlarının anlatıldığı hadislerdir.
- Peygamber Efendimiz ashabının bu söz ve davranışlarını susarak, gülümseyerek ya da tebrik ederek onaylamıştır.





DİN ÖĞRETİMİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

عَنْ عَائِشَةَ قَالَتْ: لَقَدْ كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُصَلِّي

الْفَجْرَ فَيَشْهَدُ مَعَهُ نِسَاءٌ مِنَ الْمُؤْمِنَاتِ

Fiilî hadis

- Bu hadis-i şerifin birinci kısmında Peygamber Efendimizin sabah namazını cemaatle kıldırıldığı anlatılmıştır. Bu kısım fiilî hadistir.



DİN ÖĞRETİMİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

عَنْ عَائِشَةَ قَالَتْ: لَقَدْ كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُصَلِّي الْفَجْرَ

فَيَشْهَدُ مَعَهُ نِسَاءٌ مِنَ الْمُؤْمِنَاتِ

- Hadisin ikinci kısmında Hz. Aişe, kadınların da sabah namazında cemaate katıldığını aktarmıştır.
- Öyle anlaşıyor ki Peygamber Efendimiz kadınların sabah namazını kılmak için mescide gelmelerine izin vermiş, onların bu davranışını onaylamıştır.



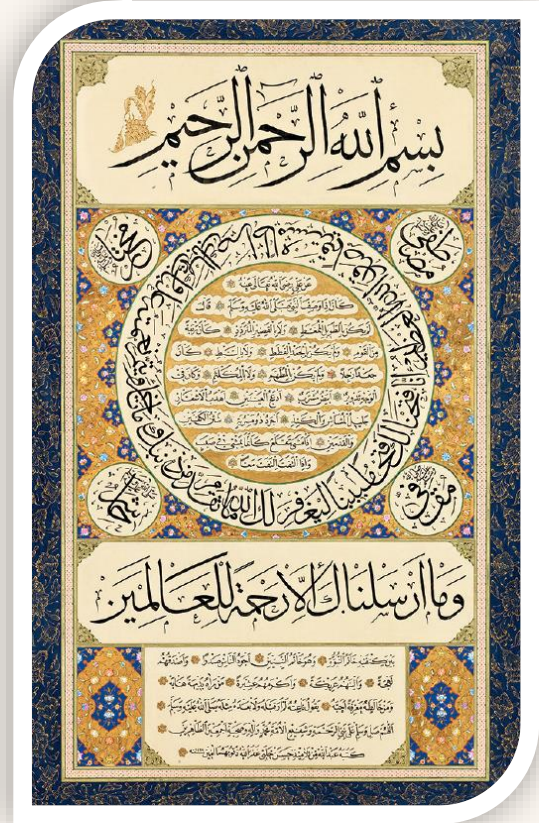
DİN ÖĞRETİMİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

HADİS İLMİ VE TEMEL KAVRAMLARI

1. ÜNİTE

Peygamberimizin fiziksel ve ahlaki özelliklerinin anlatıldığı hadisler **şemâil hadisleri** denir.

Şemâil hadislerinin yazılı olduğu sanat eseri levhalara **hilye** denir.





DİN ÖĞRETİMİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

3.2. Sünnet

Sünnet; sözlükte yol, gidişat, kanun, hayat tarzı demektir.

Terim olarak ise Peygamber Efendimizin yaşam biçimi anlamına gelir.

Hadis ile sünnetin kapsamları konusunda farklı görüşler bulunmakla beraber hadis âlimleri bu iki terimi eş anlamlı kabul etmiştir.

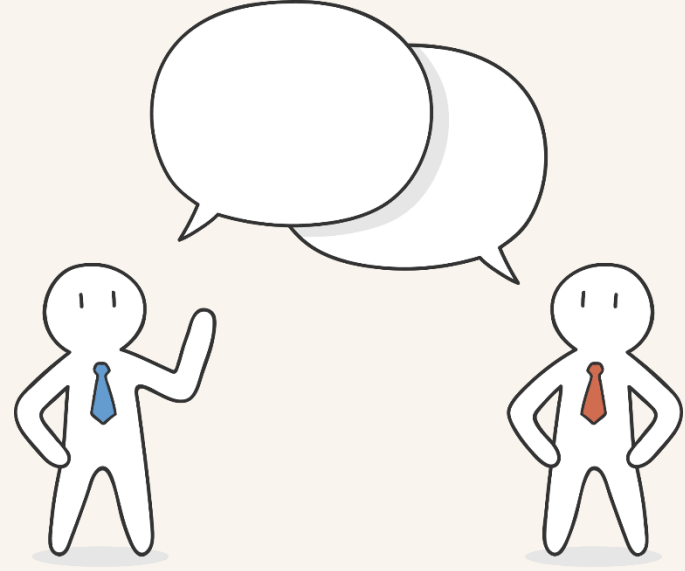
Her iki kavram da Resulullah'ın söz, fiil ve takrirleri için kullanılmıştır.



DİN ÖĞRETİMİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Biliyor musunuz?

- Hadisleri tespit, nakil ve anlamaya yönelik ilim dalına **Hadis ilmi** denilmiştir.





DİN ÖĞRETİMİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Sünnet terimine hadisçilerin ve fıkıhçıların verdiği anlamlar birbirinden farklıdır.

Fıkıh âlimleri sünneti, farz veya vacip derecesinde olmaksızın yapılması dinen istenen fiiller, diye tarif ederler.

Mesela “Kuşluk namazı kılmak sünnettir.” cümlesinde sünnet kelimesi, “farz olmayan ancak Peygamber Efendimiz tarafından yapıldığı için sevap kazandıran ibadet” anlamında kullanılmıştır.



DİN ÖĞRETİMİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

3.3. Rivayet-Ravi

Rivayet, bir haberi aktarmak anlamına gelir.

Rivayet sözlü olabileceği gibi onu yazmak ve bu yazılı metni aktarmak şeklinde de olabilir.

Peygamber Efendimizin sünneti, sahabiler tarafından rivayet edilmeye başlanmıştır.



DİN ÖĞRETİMİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

HADİS İLMİ VE TEMEL KAVRAMLARI

1. ÜNİTE

Hadis ilmi rivayete dayalı bir ilimdir. Bir diğer deyişle tarih ilmi gibi nakilci bir yönleme sahiptir.



Rivayet esnasında dikkat edilmesi gereken birtakım ilkeler bulunur.



DİN ÖĞRETİMİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

HADİS İLMİ VE TEMEL KAVRAMLARI

1. ÜNİTE

Hadisi rivayet eden kişiye **ravi** denir.

Hadis nakleden ravide de birçok özellik aranmaktadır.

Her ravinin naklettiği haber, güvenilir ve sağlam kabul edilmez.

Ancak gerekli şartlara sahip olan ravinin rivayet ettiği habere güvenilebilir.





DİN ÖĞRETİMİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

3.4. Sened-İsnad

Hadisi rivayet eden ravilerin isim zincirine **sened** denir.

Ravi veya ravileri anarak hadis metnini ilk söyleyenine ulaştırmaya **isnad** denir.

Sened ve isnad kelimeleri birbirinin yerine de kullanılabilir.



DİN ÖĞRETİMİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

HADİS İLMİ VE TEMEL KAVRAMLARI

1. ÜNİTE

Sened, hadisin bize hangi raviler aracılığıyla ulaştığını gösteren belgedir.

Her hadisin başında mutlaka bir sened yer alır.

Sened, güncel ifadesiyle kaynak göstermek anlamındadır.

Senedsiz hadis rivayet etmek, belgesiz bilgi aktarmak gibidir.

Senedi olmayan bir rivayet yok hükmündedir.

Senedsiz rivayetler "asılsız haber" kabul edilir, dinî ve ilmî bir değer taşımaz.



DİN ÖĞRETİMİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

HADİS İLMİ VE TEMEL KAVRAMLARI

1. ÜNİTE

حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْعَلَاءِ، حَدَّثَنَا أَبُو أُسَامَةَ،
عَنْ بُرَيْدٍ، عَنْ أَبِي بُرْدَةَ، عَنْ أَبِي مُوسَى
رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ
وَسَلَّمَ قَالَ:

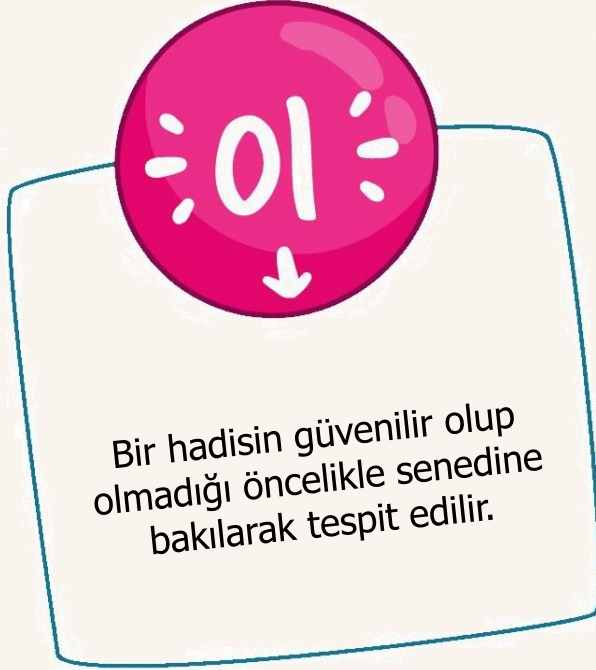
- Bir hadisi senediyle okuduğumuzda, o hadisin Peygamber Efendimizden elimizdeki kitaba ulaşincaya kadar kimler vasıtasıyla ve nasıl aktarıldığını öğreniriz.
- Bu yönüyle sened, elimizdeki hadisin kimlik belgesi gibidir.



DİN ÖĞRETİMİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

HADİS İLMİ VE TEMEL KAVRAMLARI

1. ÜNİTE





DİN ÖĞRETİMİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

HADİS İLMİ VE TEMEL KAVRAMLARI

1. ÜNİTE



Bir yerde hadis naklettiğimiz zaman mutlaka hadisi okuduğumuz kaynak eserin ismini belirtmeliyiz.



Bugün bizler hadis okurken, hadisleri senedleriyle aktaran kitapları ya da bu kitapları kaynak gösteren eserleri tercih etmeliyiz.



DİN ÖĞRETİMİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

HADİS İLMİ VE TEMEL KAVRAMLARI

1. ÜNİTE

- Hadislerin senedle aktarıldığı güvenilir kaynaklardan bazıları;





3.5. Metin

« الْمُؤْمِنُ لِلْمُؤْمِنِ كَالْبُنْيَانِ يَشُدُّ بَعْضُهُ بَعْضًا »

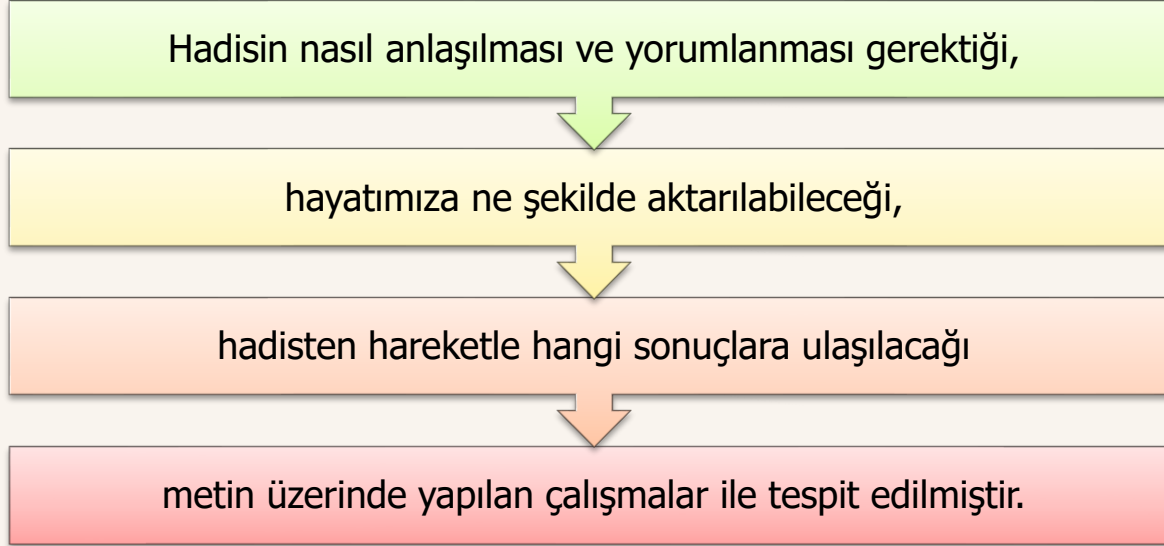
- **Metin**, isnaddan sonra okunan ve Peygamberimizin (s.a.v.) söz, fiil ya da onayını anlatan bölümdür.
- Hadisin asıl kısmı metindir.



DİN ÖĞRETİMİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

HADİS İLMİ VE TEMEL KAVRAMLARI

1. ÜNİTE





DİN ÖĞRETİMİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

- Örnek bir hadis üzerinden hadisin sened ve metnini inceleyelim:

حَدَّثَنِي مَالِكٌ، عَنْ ابْنِ شِهَابٍ، عَنْ عَطَاءِ بْنِ يَزِيدَ اللَّيْثِيِّ، عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ:

Hadisin Senedi

«إِذَا سَمِعْتُمُ النِّدَاءَ فَقُولُوا مِثْلَ مَا يَقُولُ الْمُؤَذِّنُ»

Hadisin Metni



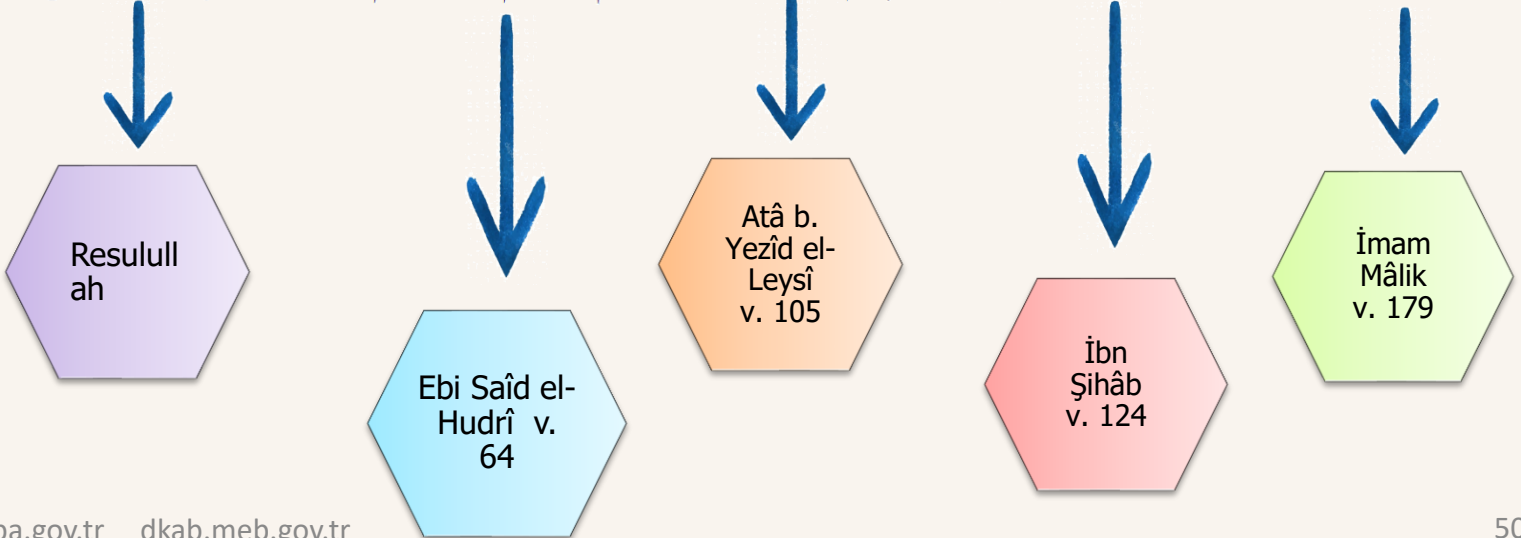
DİN ÖĞRETİMİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

HADİS İLMİ VE TEMEL KAVRAMLARI

1. ÜNİTE

- Hadis metninden önce gördüğümüz isim zinciri, bu hadisin senedidir. Bu sened, okuduğumuz hadisin İmam Mâlik'in el-Muvatta' adlı hadis kitabına hangi raviler aracılığıyla ulaştığını göstermektedir.

حَدَّثَنِي مَالِكٌ، عَنْ ابْنِ شِهَابٍ، عَنْ عَطَاءِ بْنِ يَزِيدَ اللَّيْثِيِّ، عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ





DİN ÖĞRETİMİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

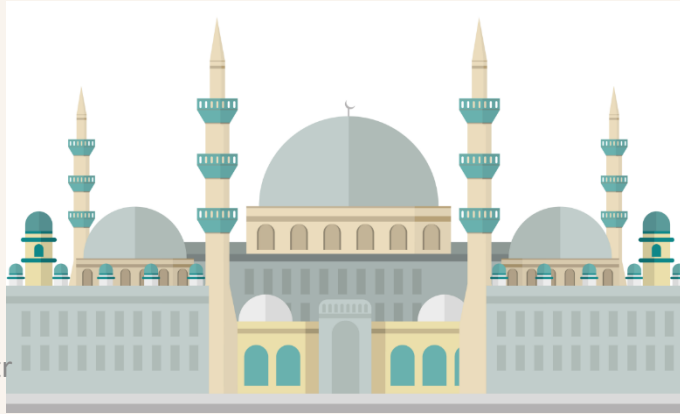
HADİS İLMİ VE TEMEL KAVRAMLARI

1. ÜNİTE

Hadisin Metni

«إِذَا سَمِعْتُمُ النِّدَاءَ فَقُولُوا مِثْلَ مَا يَقُولُ الْمُؤَذِّنُ»

“Ezanı işittiğiniz zaman, müezzinin söylediklerinin aynısını siz de söyleyin.”





DİN ÖĞRETİMİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

- **Peygamber Efendimizin söz ve davranışlarını öğrenmemizde hadis kaynaklarımızın rolü nedir?**





4. İman ve Salih Amellerle İlgili Hadis Metinleri

1

عَنِ الْعَبَّاسِ بْنِ عَبْدِ الْمُطَّلِبِ أَنَّهُ سَمِعَ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ:
«ذَاقَ طَعْمَ الْإِيمَانِ مَنْ رَضِيَ بِاللَّهِ رَبًّا، وَبِالْإِسْلَامِ دِينًا، وَبِمُحَمَّدٍ
رَسُولًا»

Abbâs b. Abdülmuttalib'den rivayet edildiğine göre o, Resulullah'ı şöyle buyururken dinlemiştir:

"Allah'ı Rab, İslam'ı din, Muhammed'i Peygamber olarak benimseyip onlardan râzı olan kimse imânın tadını tatmıştır."

(Müslim, İmân, 56; Ayrıca bk. Tirmizî, İmân, 10.)



DİN ÖĞRETİMİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

2

عَنْ سُفْيَانَ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ الثَّقَفِيِّ قَالَ: قُلْتُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، قُلْ لِي فِي الْإِسْلَامِ قَوْلًا لَا أَسْأَلُ عَنْهُ أَحَدًا بَعْدَكَ، قَالَ: « قُلْ أَمَنْتُ بِاللَّهِ، فَاسْتَقِم »

Ashab-ı kirâmdan Süfyân b. Abdullah es-Sekafî'den nakledildiğine göre o şöyle dedi: Resulüllah'a dedim ki:

"Ey Allah'ın Resülü! Bana İslam'ı tanıtacak öyle bir şey söyle ki, senden duyduğum bu sözden sonra bir başkasına sorma ihtiyacı duymayayım." Bunun üzerine Efendimiz şöyle buyurdu:

"Allah'a inandım de, (sonra da) dosdoğru ol!"

(Müslim, Îmân, 62.)



DİN ÖĞRETİMİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

3

عَنْ أَبِي أُمَامَةَ، عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّهُ قَالَ:
« مَنْ أَحَبَّ لِلَّهِ، وَأَبْغَضَ لِلَّهِ، وَأَعْطَى لِلَّهِ، وَمَنَعَ لِلَّهِ فَقَدْ اسْتَكْمَلَ
الْإِيمَانَ »

Ebu Ümâme'nin rivayet ettiğine göre Resulullah şöyle buyurdu:

“(Sevdiğini) Allah için seven, (kızdığını) Allah için kızan, (verdiğini) Allah için veren ve (vermediğini) Allah için vermeyen mü'min, imanını kemâle erdirmiştir.”

(Ebu Dâvûd, Sünnet, 15.)



DİN ÖĞRETİMİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

4

عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا، عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ:

« الْمُسْلِمُ مَنْ سَلِمَ الْمُسْلِمُونَ مِنْ لِسَانِهِ وَيَدِهِ »

Abdullah b. Amr'dan (r.a.) rivayet edildiğine göre Nebî şöyle buyurmuştur:

“(İyi) Müslüman, dilinden ve elinden Müslümanların emin olduğu kişidir.”

(Buhârî, İmân 4, 5; Rikâk 26; Ayrıca bk. Müslim, İmân, 64-65.)



DİN ÖĞRETİMİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

5

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ، عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّهُ قَالَ:
« وَالَّذِي نَفْسُ مُحَمَّدٍ بِيَدِهِ، لَا يَسْمَعُ بِي أَحَدٌ مِنْ هَذِهِ الْأُمَّةِ
يَهُودِيٌّ، وَلَا نَصْرَانِيٌّ، ثُمَّ يَمُوتُ وَلَمْ يُؤْمِنْ بِالَّذِي أُرْسِلْتُ بِهِ، إِلَّا
كَانَ مِنْ أَصْحَابِ النَّارِ »

Ebu Hüreyre'den rivayet edildiğine göre Resulullah (s.a.v.) şöyle buyurmuştur:

"Muhammed'in canı kudret elinde olan Allah'a yemin ederim ki, bu ümmetten her kim -Yahudi olsun, Hristiyan olsun - beni işitir, sonra da bana gönderilenlere inanmadan ölecek olursa mutlaka cehennem ehlinden olacaktır."

(Müslim, Îmân, 240.)



DİN ÖĞRETİMİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

6

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ، أَنَّهُ سَمِعَ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ:
« أَرَأَيْتُمْ لَوْ أَنَّ نَهْرًا بِيَابِ أَحَدِكُمْ يَغْتَسِلُ فِيهِ كُلَّ يَوْمٍ خَمْسًا، مَا
تَقُولُ: ذَلِكَ يُبْقِي مِنْ دَرْنِهِ، قَالُوا: لَا يُبْقِي مِنْ دَرْنِهِ شَيْئًا، قَالَ:
فَذَلِكَ مِثْلُ الصَّلَوَاتِ الْخَمْسِ، يَمْحُو اللَّهُ بِهِ الْخَطَايَا »

Ebu Hüreyre'den nakledilir ki, o Resulullah'ı (s.a.v.) ashaba hitaben şöyle buyururken işitmiştir:

“Ne dersiniz, birinizin evinin önünde günde beş kez yıkandığı bir dere olsa, o kişide kirden pastan bir iz kalır mı?” Ashab da:

“Hayır, onda kirden pastan hiçbir iz kalmaz” dediler. Bunun üzerine Efendimiz şöyle buyurmuştur: “İşte beş vakit namaz da böyledir. Allah, beş vakit namaz sebebiyle hataları temizler.”

(Buhârî, Mevâkîf, 6; Ayrıca bk. Müslim, Mesâcid, 283.)



DİN ÖĞRETİMİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

7

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ:
« مَنْ أَبْطَأَ بِهِ عَمَلُهُ لَمْ يُسْرِعْ بِهِ نَسَبُهُ »

Ebu Hüreyre'den (r.a.) rivayet edildiğine göre Resulullah (s.a.v.) şöyle buyurmuştur:

“Amelinin geri bıraktığı kişiyi soyu sopu ileri götüremez.”

(Ebu Dâvûd, İlim, 1; Ayrıca bk. Tirmizî, Kur'an, 10; İbn Mâce, Mukaddime, 17; Dârimî, Mukaddime, 32.)



DİN ÖĞRETİMİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

HADİS İLMİ VE TEMEL KAVRAMLARI

1. ÜNİTE

Hadis ilmi ile ilgili ana kavramlar, Arapça ve Türkçe dillerinde yazılmış Hadis Usulü eserlerinde detaylı olarak tanıtılmıştır. Bu tür eserlere örnek olarak aşağıdaki kitapları inceleyebiliriz:



DİN ÖĞRETİMİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

HADİS İLMİ VE TEMEL KAVRAMLARI

1. ÜNİTE



**Sahih-i Buhârî
Muhtasarı
Tecdîd-i Sarîh
Tercemesi ve
Ahmet Naim Bey
- Tecrid
Mukaddimesi**

Bu eser verdiği bilgiler dolayısıyla alanında hala en önemli kaynak olarak kabul edilmektedir.



**Talat KOÇYİĞİT-
Hadis Usûlü**

İlahiyat Fakülteleri düzeyinde hadis usulü konularını inceleyen

ve akademik anlamda hadis usulü ile ilgili ilk kitaptır.



**İsmail Lütfü
ÇAKAN- Hadis
Usûlü**

Eser; şekil ve örneklerle hadis usulü konularına görsellik ve pratiklik kazandırmış ve 6. bölümünde hadis okuma ve okutma yöntemini uygulamalı olarak göstermiştir.



**Hayrettin
KARAMAN-
Hadis Usûlü**

1950'lerden sonra faaliyete geçen orta seviyedeki dinî eğitim ve öğretim kurumları olan İmam-Hatip Liselerinde uzunca bir süre ders kitabı okutulmuştur.



**Ali YARDIM-
Hadis I-II**

Bu eser; Hadis usulü, hadis tarihi, hadis kaynakları ve ilimleri hakkında detaylı bilgiler sunmaktadır. Ayrıca kitabın sonunda kronolojik olarak muhaddislerin isimlerine yer verilmiştir.



DİN ÖĞRETİMİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Ünitemizi Değerlendirelim

1. Hadis, Müslümanlar için neden önemlidir?
2. Hadis ilminin diğer İslamî ilimler ile ilişkisini kısaca açıklayınız.
3. Hadis ilminin temel kavramları nelerdir? Sıralayınız.
4. Hadis ve sünnet terimlerini açıklayınız.
5. Hadis ilminde sened niçin önemlidir?



DİN ÖĞRETİMİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Cevaplayalım

1. Müslüman ilim adamları, hadisleri her zaman senedle öğrenmeye ve senedle aktarmaya gayret etmişlerdir. Bunun gerekçeleri arasında;

- I. Bir hadisin güvenilir olup olmadığını tespit etmek
- II. Peygamber Efendimiz hakkında güvenilir bilgi elde edebilmek
- III. Hadisin bize hangi raviler aracılığıyla ulaştığını göstermek

durumlarından hangilerinin etkili olduğu söylenebilir?

- A) Yalnız I
- B) I-II
- C) II-III
- D) I-III
- E) I-II-III



DİN ÖĞRETİMİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

3. Abdullah b. Ömer - Allah (c.c.) kendisinden ve babasından razı olsun - şöyle demiştir: Nebî altın yüzük taktı. Onu gören ashab da altın yüzük taktılar. Bir gün Efendimiz: “Ben bir altın yüzük edinmişim” dedi ve yüzüğü çıkardı sonra şöyle buyurdu: “Bundan böyle onu asla takmayacağım.” Bunun üzerine ashab da (altın) yüzüklerini (bir daha takmamak üzere) çıkardılar.

(Buhârî, İ'tisâm, 4.)

Verilen hadis metni, hadis çeşitlerinden hangisi/hangilerinin kapsamında değerlendirilebilir?

- A) Kavli
- B) Takrîrî
- C) Kavli – Fiilî
- D) Kavlî – Fiilî – Takrîrî
- E) Fiilî – Takrîrî – Ahlakî



DİN ÖĞRETİMİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

3. “İman altmış kûsûr veya yetmiş kûsûr (şubedir). Bu şubelerin en üstünü ‘Allah’tan başka ilâh yoktur’ demek; en zayıfı ise eziyet veren şeyleri yoldan kaldırmaktır. Hayâ da imanın bir bölümüdür.”

(Müslim, İmân, 58.)

Bu hadisten hareketle aşağıdaki yorumlardan hangisine ulaşılamaz?

- A) İman sadece dil ile ifade edilmelidir.
- B) Güzel ameller imandan birer parçadır.
- C) Utanma duygusu, imanın bir şubesidir.
- D) İman, insan davranışlarında ortaya çıkar.
- E) İmanın sözlü ifadesi “Allah’tan başka ilâh yoktur.” demektir.



DİN ÖĞRETİMİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

4. “İman edenler ve imanlarına zulüm bulaştırmayanlar, işte onlar güven içindedir ve doğru yolu bulan onlardır.” (En’âm suresi, 82. ayet.) ayeti nazil olunca sahabiler “Hangimiz kendine zulmetmez ki?” diyerek üzüldüler. Resul-i Ekrem Efendimiz onlara ayeti yanlış anladıklarını, ‘imanlarına zulüm bulaştırmayanlar’ ifadesinin ‘Allah’a (c.c.) ortak koşmayanlar’ anlamına geldiğini söyledi ve: “Lokman’ın oğluna ‘Yavrum, Allah’a ortak koşma. Çünkü şirk büyük zulümdür. (Lokman suresi, 13. ayet.) diye öğüt verdiğini hiç duymadınız mı?” buyurdu.

(Buhârî, İmân, 23.)

Yukarıda verilen bilgi, hadis ilminin hangi ilim dalı ile ilişkisini gösteren bir örnektir?

- A) Fıkıh
- B) Siyer
- C) Tefsir
- D) Kelam
- E) Dil Bilim



DİN ÖĞRETİMİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

5. Hadis ilmi, Peygamber Efendimizi tanımayı ve anlamayı amaçlayan bir ilimdir. (I) Bu nedenle onun hakkında doğru bilgi edinilmesine büyük özen gösterir. (II) Gerçekte Resul-i Ekrem'in sözü olmayan herhangi bir cümleinin onun tarafından söylenmiş gibi aktarılmasına izin verir. (III) Peygamberimizin (s.a.v.) gerçekten söyledikleri ile söylemediği halde o söylemiş gibi gösterilen sözleri karıştırır. (IV) Allah'ın Resulü'ne ait olmayan bir davranışın, onun tarafından yapılmış gibi anlatılmasını sağlar. (V)

Yukarıdaki metinde numaralandırılmış hangi cümleden itibaren yanlış bilgi verilmeye başlanmıştır?

- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV
- E) V



Hazırlayanlar

Furkan ÖZÜDOĞRU, Hatice Büşra PAKSOY,
Dilek MENKÜÇ

Redaksiyon

Suna AKKURT, Hüseyin KAZAN

Tasarım ve Düzenleme

Faize ULUSOY, Öznur ÖZDEMİR



DİN ÖĞRETİMİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ